

Sygn. akt I 1 C 1181/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2017 roku

Sąd Rejonowy w Gdyni

Wydział I Cywilny - Sekcja d.s. rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym

w składzie:

Przewodniczący: SSR Marzanna Stefaniuk-Muczyńska

Protokolant: sek. Magdalena Czapiewska

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2017 r. w Gdyni

na rozprawie

sprawy z powództwa: **(...) spółki z o.o. w W.** (dawniej (...) spółka z o.o. spółka komandytowo-akcyjnej w W.)

przeciwko: **Z. K.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Z. K. na rzecz (...) spółki z o.o. w W. (dawniej (...) spółki z o.o. spółki komandytowo-akcyjnej w W.) kwotę 2.871 zł 20 gr (dwa tysiące osiemset siedemdziesiąt jeden złotych 20/100) wraz z naliczanymi od kwoty 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia 30 września 2015 r. do dnia zapłaty, z tym zastrzeżeniem, że od dnia 1 stycznia 2016 r., w wysokości nie wyższej niż dwukrotność wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie;

I. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

II. odstępuje od obciążania pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

W pozwie skierowanym przeciwko Z. K. powód (...) spółka z o.o. spółka komandytowo-akcyjna w W. domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 3.185,80 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 30.09.2015 r. do dnia zapłaty od kwoty 2.700 zł żądanej z tytułu niespłaconej pożyczki, odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty od następujących kwot: kwoty 261,60 zł żądanej z tytułu prowizji przy obsłudze pożyczki i od kwoty 53 zł żądanej z tytułu opłat manipulacyjnych za czynności windykacyjne związane z opóźnieniem w spłacie pożyczki. W skład żądanej należności wchodziła także kwota 171,20 zł (od której powód nie dochodził zasądzenia odsetek) stanowiąca sumę odsetek umownych za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP naliczonej za okres od dnia 20.02.2015 r. do dnia 29.09.2015 r.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że pozwany w formie elektronicznej zawarł w dniu 21.01.2015 r. z (...) Finanse spółką z o.o. z siedzibą w W. umowę pożyczki, której jednak nie zwrócił, pomimo upływu terminu spłaty. Z uwagi na powyższe pozwany został trzykrotnie wezwany do zapłaty (co spowodowało naliczenie opłat manipulacyjnych za czynności windykacyjne w łącznej kwocie 53 zł). Powód wskazał też, że w dniu 31.05.2015 r. pożyczkodawca dokonał cesji wierzytelności na rzecz powoda. Podstawą tej cesji była łącząca pożyczkodawcę oraz powoda umowa swapu ryzyka kredytowego, która dotyczyła także pożyczki udzielonej pozwanemu.

W sprzeciwie od wydanego w sprawie w postępowaniu elektronicznym nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa, zarzucając że nie łączy go żadna umowa z powodem, firma pożyczkowa nie powiadomiła go o cesji. Podniósł też, że nie zgadza się z naliczaniem odsetek umownych w wysokości 171,20 zł i kwoty 53 zł. (k. 22)

W odpowiedzi na powyższe powód podtrzymał żądanie pozwu w całości, podając jednocześnie w piśmie z dnia 16.12.2016 r., iż w dniu 29.11.2016 r. ma mocy uchwały wspólników spółki wskazanej jako powód w pozwie doszło do przekształcenia formy prawnej powoda. Dotychczas powód prowadził bowiem działalność w formie spółki komandytowo-akcyjnej, na skutek przekształcenia - prowadzi ją w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Powód podał też, że zgodnie z zasadami sukcesji uniwersalnej spółce przekształconej przysługują wszystkie prawa i obowiązki spółki przekształcanej. Wskazał też, że aktualna nazwa powoda to (...) spółka z o.o. z siedzibą w W.. (k. 65)

Na rozprawie w dniu 10.02.2017 r. pozwany przyznał, iż wziął pożyczkę w łącznej kwocie 2700 zł, podał też, że zgadza się z należnością w wysokości 171,20 zł naliczona tytułem skapitalizowanych odsetek. Zakwestionował natomiast naliczoną prowizję w kwocie 261,60 zł, podnosząc iż tak wysoka prowizja za pożyczanie pieniędzy na tak krótki okres czasu jest za duża oraz podtrzymał zarzut w zakresie niezasadności opłat za wezwanie do zapłaty naliczonych w wysokości 53 zł, gdyż jak zarzucił wysłanie listu poleconego kosztuje między 4,20 a 4,80 zł, a jego zredagowanie to gotowy druk.

Pozwany wyjaśnił także, iż sprzeciw przez niego sformułowany został w oparciu o informacje jakie wówczas posiadał, natomiast aktualnie zostały do akt sprawy załączone dokumenty, z których wynika, że V. i powód, to podmioty ze sobą powiązane. (k. 77)

Wobec treści art. 505¹ kpc niniejsza sprawa rozpoznawana była w postępowaniu uproszczonym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 21.01.2015 r. pozwany w formie elektronicznej zawarł z (...) Finanse spółką z o.o. z siedzibą w W. umowę pożyczki za pomocą środków porozumiewania się na odległość. Z tytułu tej umowy pożyczkodawca przekazał pozwanemu łącznie sumę 2.700 zł. I tak w dniu 21.01.2015 r. otrzymał wypłatę kwoty 1.700 zł, którą zobowiązał się zwrócić w ciągu 30 dni, tj. do dnia 20.02.2015 r. Prowizja wynosiła wówczas 170 zł. Następnie w dniu 25.01.2015 r. pozwany otrzymał kolejną wypłatę sumy 350 zł, która także zobowiązał się zwrócić do dnia 20.02.2015 r. Łączna prowizja wyniosła wówczas 207 zł. Ostatnia transza pożyczki - 650 zł została wypłacona w dniu 29.01.2015 r., ją także pozwany zobowiązał się zwrócić do dnia 20.02.2015 r. Łączna suma prowizji naliczonej przez pożyczkodawcę od pożyczonej sumy 2.700 zł wyniosła 261,60 zł.

W treści §1 pkt 12 umowy wskazano, że prowizja oznacza opłatę za udzielenie pożyczki, którą pożyczkobiorca obowiązany jest uiścić pożyczkodawcy w wysokości podanej w umowie (pierwsza pożyczka) lub warunkach umowy (kolejne pożyczki) oraz że przykładowe koszty pożyczki i obowiązujące dla nich kwoty prowizji zawiera tabela w §7 ust. 2 umowy. Podano tam także, że pożyczkodawca zachowuje prawo do udzielenia pożyczki bez naliczenia prowizji.

W zawartej w §7 tabeli wskazano, że dla kwot pożyczek udzielanych na okres 30 dni dla kwoty 500 zł prowizja wynosi 70 zł i za każde pożyczone kolejne 100 zł prowizja wzrastała o 14 zł, co skutkowało określeniem (...) na poziomie 392,4%. Przy kwotach pożyczki poniżej 500 zł (...) było wyższe i np. dla kwoty pożyczki w wysokości 100 zł wynosiło 1.178,5% (jeden tysiąc sto siedemdziesiąt osiem i 5/10 procenta). W tabeli tej wskazano także, że prowizja za pożyczanie kwoty 100 zł na 15 dni wynosi 18 zł, co daje (...) na poziomie 5.512,1% (pięć tysięcy pięćset dwanaście i 1/10 procenta).

W załączniku nr 2 do umowy pożyczki odnawialnej wskazano, że dla kwoty od 500 do 5.000 zł pożyczanej na okres 30 dni prowizja odpowiada 14% kwoty pożyczki.

W §10 pożyczki zawarte zostało zastrzeżenie, iż w przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki pożyczkodawca może naliczyć odsetki za zwłokę w wysokości czterokrotnej wysokości stopy kredytu lombardowego NBP oraz że za wezwania do zapłaty pożyczkobiorca zostanie obciążony następującymi opłatami:

- 1) 35 zł za przesłanie pierwszego wezwania do zapłaty drogą pocztową po upływie 30 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki,
- 2) 45 zł za przesłanie pierwszego wezwania do zapłaty drogą pocztową po upływie 60 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki,
- 3) 55 zł za przesłanie trzeciego wezwania do zapłaty drogą pocztową po upływie 90 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki.

dowód: umowa pożyczki - k. 39-41v; warunki pożyczki - k. 66-68; załącznik nr 2 - k. 43.

W zawiązku z brakiem spłaty przez pozwanego kwoty 2.700 zł w piśmie z dnia 27.03.2015 r. pożyczkodawca skierował do pozwanego wezwanie do spłaty całości pożyczki w wysokości 2.700 zł, prowizji za jej udzielenie w wysokości 261,60 zł, odsetek za nieterminową płatność w wysokości 28,60 zł, opłaty za monit listowy w wysokości 15 zł i opłaty za monit sms w wysokości 4 zł.

W kolejnym piśmie z dnia 07.04.2015 r. do pozwanego ponownie zostało skierowane wezwanie do spłaty wyżej wskazanych należności, z tym że wskazane tak odsetki za nieterminową płatność wynosiły wówczas 37,50 zł, łączna opłata za monit listowy 30 zł, a łączne opłaty za monit sms - 6 zł.

dowód: pisma z dnia 27.03.2015 r. i z dnia 07.04.2015 - k. 53 i 54

W dniu 31.05.2016 r. pożyczkodawca przeniósł na rzecz powoda wierzytelności wyszczególnione w załączniku A do tej umowy, wśród których wymiona została także wierzytelności wynikające z umowy pożyczki zwartej z pozwanym.

dowód: cesja (trzeci akapit umowy z dnia 31.05.2016 r.) wraz z załącznikiem A - k. 50-52

Pozwany nie dokonał na rzecz powoda zapłaty należności objętych żądaniem pozwu.

okoliczność bezsporna

Pozwany ma 68 lat, jest emerytem, zatrudnionym w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. na stanowisku zastępcy prezesa. Obecnie przebywa na zwolnieniu lekarskim. Zostało ono wystawione do końca lutego 2017 r. Pozwany ma zwyrodnienie kręgosłupa i uszkodzony staw biodrowy. Według posiadanych przez pozwanego informacji jego stanowisko pracy zostało zlikwidowane pod koniec listopada, gdyż rada nadzorcza stwierdziła wówczas, że jeden kierownik wystarczy i jego zastępca jest niepotrzebny. Po powrocie ze zwolnienia do pracy pozwany przewiduje, że otrzyma wypowiedzenie umowy o pracę i będzie zatrudniony jeszcze jedynie przez okres 3-miesięcznego wypowiedzenia.

Pozwany otrzymuje emeryturę w wysokości 4.284,26 zł netto, jego wynagrodzenie z tytułu pracy wynosi 3080 zł netto, z czego zasiłek chorobowy to 80% tej kwoty. Mieszka wraz z żoną w domu o powierzchni użytkowej 120 m². Żona pozwanego jest na emeryturze, która wynosi 1.760 zł netto.

Pozwany posiada zadłużenie z tytułu kredytu hipotecznego w G. (...) Banku we frankach szwajcarskich. Pozwany przestał spłacać raty i bank wypowiedział mu tę umowę. Aktualnie bank domaga się od pozwanego spłaty zadłużenia w wysokości 624.000 zł, mimo że biorąc kredyt pozwany otrzymał 398.000 zł. Ponadto pozwany ma też kredyt w D. Banku - do spłaty pozostało 15.000 zł, rata wynosi 777,95 zł - ten kredyt pozwany spłaca regularnie. W C. Banku pozwany spłaca kartę kredytową, w tej chwili od listopada 2016 r. po 1.000 zł miesięcznie, a zaległość na karcie to 6.000 zł.

Wyrokiem tutejszego Sądu z dnia 01.12.2016 r. w sprawie z powództwa (...) im (...) zasądzone od pozwanego i jego żony kwotę 64.835,02 zł wraz z odsetkami na rzecz (...) im. (...), zaś wyrokiem z dnia 14.12.2016 r., zasądzone od pozwanego i jego żony kwotę 51.690,19 zł. na rzecz syndyka masy upadłości (...). W skokach pozwany przestał spłacać raty, których nie był w stanie uiszczać w ramach kwot proponowanych w ugodach. Spłacał te raty w dwóch częściach, na co skoki się nie zgadzały.

Pozwany ma też kredyt odnawialny w (...) S.A. na sumę 35.000 zł. Z tytułu tego zadłużenia pozwany musi spłacać tylko obsługę kredytu to jest około 290 zł miesięcznie.

Pozwany spłaca też pożyczkę w (...) S.A., do spłaty pozostało 2.650 zł, raty miesięczne wynoszą po 213 zł. Ma też pożyczkę w wysokości 4.350 zł w (...) S.A., która spłaca po 200 zł miesięcznie, w ramach ugody zawartej z tym funduszem oraz pożyczkę w (...) w wysokości 5.300 zł, której raty regularne wynoszą po 340 zł miesięcznie i które pozwany spłaca. Z pożyczki w A. Polska pozostało pozwanemu do spłaty 1.300 zł, zadłużenie to pozwany spłaca regularnie w miesięcznych ratach, ustalonych w wyroku Sądu. Sąd zasądził raty po 50 zł, jednak pozwany spłaca to zadłużenie po 100 zł miesięcznie.

Kolejne zadłużenie pozwanego obejmuje pożyczkę w firmie (...) w wysokości 900 zł. Z uwagi na zawartą ugodę pozwany spłaca to zadłużenie w kwotach po 100 zł miesięcznie. Miesięczna suma zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek, które co miesiąc pozwany spłaca wynosi 3.033,95 zł.

Łączne miesięczne zobowiązanie żony pozwanego wynoszą 1.876,85 zł. Żona pozwanego ma 3 kredyty, 2 karty kredytowe i 2 pożyczki - łącznie 7 zobowiązań, które żona pozwanego spłaca. Emerytura żony pozwanego wynosi trochę ponad 1.000 zł.

Po spłaceniu rat należności, które pozwany i jego żona obsługują pozostaje im czasami 1.000 zł miesięcznie, a czasami 2.000 zł. Kwota ta zostaje im po uiszczeniu stałych opłat z tytułu utrzymania domu, które wynoszą: 250 zł energia, 270 woda i ścieki, gaz 320 zł, opłaty komunalne 37 zł, abonament 47 zł, 120 zł telefon i internet, 250 zł lekarstwa, wyżywienie 600 zł, przejazdy około 100 zł.

Pozwany ma samochód M. (...) z 2002 rok, wart około 6.000 zł.

Pozwany korzysta czasem z pomocy córki mieszkającej w Norwegii. Gdy jest trudna sytuacja to razem z żoną czasami dzwonią do córki z prośbą by im przelała jakieś pieniądze i czasami przyśle im ona 1000 zł.

dowód: okazanie dokumentu - protokół rozprawy z dnia 10.02.2017 – k. 77; przesłuchanie powoda w charakterze strony - k. 77v-78

Sąd zważył, co następuje:

Ustalając powyższy stan faktyczny, jako wiarygodne, Sąd ocenił przedłożone przez powoda dokumenty prywatne, albowiem ich autentyczność - w przeciwieństwie do ustalenia skutków z nich wynikających - nie była kwestionowana. Jako wiarygodne Sąd ocenił także zeznania powoda, który przedstawił na rozprawie swoją sytuację materialną oraz rodzinną.

W świetle tak ustalonego stanu faktycznego sprawy Sąd uznał, iż powództwo zasługiwało na uwzględnienie, jednakże wyłącznie w zakresie kwoty 2.700 zł, na którą składała się suma wypłaconej pozwanemu przez spółkę (...) pożyczki oraz kwoty 171,20 zł naliczonych w formie skapitalizowanych odsetek umownych w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowej NBP za okres od dnia 20.02.2015 r., tj. daty wymagalności pożyczki do dnia 29.09.2015 r.

W zakresie tych należności znajdowały one oparcie w przepisach kodeksu cywilnego regulującego umowę pożyczki i świadczenia uboczne w postaci odsetek za opóźnienie i odsetek maksymalnych (art. 720-724 kc i art. 481 §1 i 2 kc oraz

art. 481 §2¹ kc) oraz postanowieniach umowy, podlegającej szczególnemu reżimowi określone w ustawie z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2011, nr 126, poz. 715, ze zm).

Powodowej spółce przysługiwała także legitymacja procesowa czynna do dochodzenia tych należności, albowiem pożyczkodawca dokonał na jej rzecz skutecznej cesji wierzytelności wynikających z umowy pożyczki zawartej z pozwanym. Przy czym w tym miejscu wskazać należało, iż wbrew stanowisku pełnomocnika powoda zaprezentowanym w piśmie z dnia 16.12.2016 r., skutek dokonanego przekształcenia powodowej spółki ze spółki komandytowo-akcyjnej w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością nie miała w sprawie miejsca sukcesja uniwersalna, a kontynuacja bytu prawnego spółki komandytowo-akcyjnej, jedynie w innej formie, tj. w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Spółka przekształcona jest bowiem tożsama ze spółką przekształcaną. Normatywna konstrukcja przekształcenia opiera się przede wszystkim na tzw. zasadzie kontynuacji i ciągłości, którą wyraża art. 553 ksh. Zasada ta odnosi się do sfery podmiotowej przekształcenia. Istota przekształcenia polega zaś na tym, że spółka poddana procesowi transformacji pozostaje przez cały czas tym samym podmiotem, zmienia jedynie swoją „szatę zewnętrzną”, w której funkcjonuje. Kontynuacja oznacza więc, że nie dochodzi do sukcesji uniwersalnej, tak jak ma to miejsce w przypadku łączenia się i podziału spółek, gdyż nie ma następcy prawnego, który mógłby wstąpić w miejsce poprzednika, jest tylko kontynuator, który prowadzi tę samą spółkę, ale w zmienionej przez proces przekształcenia formie prawnej. Skutkiem cywilnoprawnym zasady kontynuacji jest to, że treść wszystkich stosunków prawnych jakie łączyły spółkę przekształcaną z innymi podmiotami pozostaje bez zmian. Dotyczy to zarówno stosunków o charakterze umownym, jak i z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, czy też czynów niedozwolonych. W praktyce oznacza to, że spółka przekształcona nie musi wykonywać żadnych dodatkowych czynności, aby przeszły na nią prawa i obowiązki spółki przekształcanej. Przykładowo, umowa nie musi zawierać żadnych aneksów ani nie jest konieczne uzyskanie zgody kontrahentów na zmianę stron umowy (tak: A. Szumański, [w:] Sołtysiński, Szajkowski, Szumański, Szwaja, Komentarz KSH, t. IV, 2012, s. 1084, Nb 10; Rodzyńkiewicz, Komentarz KSH, 2013, s. 1233, por. też).

W pozostałym jednak zakresie, tj. w części obejmującej roszczenie o zapłatę opłat manipulacyjnych w łącznej wysokości 53 zł oraz prowizji z tytułu obsługi pożyczki w wysokości 261,60 - powództwo pozostawało niezasadne.

W ocenie Sądu, przywołane przez powoda postanowienia umowne przewidujące te opłaty w wysokości wyżej wskazanej pozostawały regulacjami o charakterze abuzywnym, które z mocy art. 385¹ §1 i 3 kc nie wiązały pozwanego, który zawarł z pożyczkodawcą umowę jako konsument. Zgodnie bowiem z przywołanym przepisem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Niezgodnione indywidualnie są zaś te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

W ocenie Sądu postanowienia umowy przewidujące możliwość obciążenia konsumenta, a więc pozwanego opłatami w wysokości po 35, 45 i 55 zł za kolejne trzy wezwania do zapłaty oraz prowizji stanowiącej odpowiedni procent pożyczonej kwoty - w tym konkretnym wypadku odpowiadającej sumie 261,60 zł za pożyczkę kwoty 2.700 zł na okres 30 dni - przewidziane w treści wyżej wskazanych zapisów umowy są postanowieniami umownymi indywidualnie niezgodzonymi w myśl przepisu art. 385¹ §1 kc. Postanowienia indywidualnie uzgodnione w myśl wyżej wymienionego przepisu to bowiem nie postanowienia, których treść konsument mógł negocjować lecz takie postanowienia, które rzeczywiście powstały na skutek indywidualnego uzgodnienia. Wymienione w treści art. 385³ kc niedozwolone postanowienia umowne mają wyłącznie charakter przykładowy, stanowiąc swoistą regułę interpretacyjną ułatwiającą stosowanie art. 385¹ kc.

Jednocześnie, w opinii Sądu, zastrzeżenie zawarte we wskazanych wyżej zapisach umowy przewidujące, iż pożyczkobiorca będzie zobowiązany do ponoszenia opłat z tytułu kosztów wezwania do zapłaty w wysokości od 35 do 55 zł za każde wezwanie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta. Z

jednej bowiem strony opłaty te są rażąco wygórowane, gdyż ich zastrzeżenie w takiej wysokości nie ma żadnego uzasadnienia w rzeczywistej wysokości opłat ponoszonych zwykle za takie czynności. Co znamienne powód nie przedstawił żadnego dowodu na to, aby takie pisma rzeczywiście zostały do pozwanego przez pożyczkobiorcę wysłane. Co więcej, przyjmując nawet, że taka okoliczność miała miejsce, to zważyć należało, że w sprawie niniejszej datę zredagowania pierwszego i drugiego wezwania nie dzielił nawet okres 2-óch tygodni, mimo iż z przedłożonej przez powoda umowy wynikało, że czas jaki powinien dzielić te pisma miał wynosić co najmniej 30 dni. Sąd miał też na względzie, iż żaden z zapisów umowy nie przewidywał po stronie pozwanego obowiązku uiszczenia na rzecz pożyczkodawcy żadnych opłat za monity sms, a mimo to takie opłaty zostały określone w pismach złożonych do akt sprawy, jako skierowanych do pozwanego.

Z uwagi na powyższe regulację odnoszącą się do kosztów wezwań, która określała ich wysokość w sposób nie odzwierciedlający rzeczywistych nakładów – Sąd ocenił jako prowadząca w istocie rzeczy do zapewnienia powodowi nieuzasadnionej korzyści i naruszającą interesy ekonomiczne konsumenta w rażąco sposób. Sąd miał też na względzie, iż abuzywności tych zapisów umownych w żaden sposób nie sankcjonowało faktyczne naliczenie przez pożyczkodawcę opłat z tego tytułu w wysokości niższej, skoro żaden przepis prawa nie pozwalał na zastąpienie zapisu abuzywnego zapisem o innej, nieabuzywanej treści. Skutkiem ustalenia przez Sąd abuzywności zapisu umowy jest bowiem brak związania nim konsumenta, nie zaś modyfikacja warunków umowy w tym zakresie.

Na marginesie wskazać należy, że postanowienie o treści podobnej do zakwestionowanego przez Sąd w sprawie niniejszej zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sadu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 9.10.2006r. sygn. akt XVII Amc 101/05, a do rejestru niedozwolonych postanowień wzorców umowy wpisane w dniu 3.01.2007r. pod numerem 978. W sprawie tej Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu: „Opłaty dodatkowe, które ponosi Zleceniodawca: - (...) - za przyznanie okresu karencji w spłacie rat na 1 miesiąc – 50 PLN, za przyznanie okresu karencji w spłacie rat na 2 miesiące – 100 PLN, - za wysłanie upomnienia za zwłokę w zapłacie raty – 20 PLN, - za wysłanie wezwania do zapłaty raty – 30 PLN, - za wysłanie przedsądowego wezwania do zapłaty – 50 PLN, - za wizytę indykatorów w związku z brakiem spłaty 2 rat – 100 PLN - (...), - za telegram informujący o zadłużeniu przeterminowanym – 30 PLN, - za monit telefoniczny – 20 PLN -(...)”. Podobna, niedozwolona, klauzula została zarejestrowana pod nr (...), na skutek wyroku tego Sądu z dnia 06.08.2009 r. (sygn. akt XVII AmC 624/09) w brzmieniu: „W przypadku niewykonania zobowiązań wynikających z niniejszej umowy Kredytobiorca poniesie koszty związane z monitorowaniem Kredytobiorcy: 1) telefoniczne upomnienie Kredytobiorcy związane z nieterminową spłatą kredytu - 13 PLN; 2) korespondencja kierowana do Kredytobiorcy związana z nieterminową spłatą kredytu (zawiadomienie, upomnienie, prośba o dopłatę, wystawienie Bankowego Tytułu Egzekucyjnego), za każde pismo. Opłata za korespondencję kierowaną do poręczycieli Bank obciąża dodatkowo Kredytobiorców według tych samych stawek - 15 PLN; 3. wyjazd interwencyjny do Kredytobiorcy - 50 PLN”.

Z tych samych przyczyn, jako rażąco naruszającą interesy pozwanego Sąd ocenił także określona przez pożyczkobiorcę opłatę określoną jako prowizja za udzielenie pożyczki.

W świetle umowy opłata ta stanowiła koszt całkowity pożyczki, zaś umowa definiowała ją jako opłatę należną pożyczkodawcy od pożyczkobiorcy z tytułu udzielenia pożyczki. Przytaczając w tym miejscu opinię przytoczoną w uzasadnieniu orzeczenia wydanego przez SO w Łodzi z dnia 03.08.2016 r. wydanego w sprawie III Ca 840/16 wskazać należy, iż również w ocenie tutejszego Sądu opłata ta miała więc pełnić dwojaką funkcję, tj. po pierwsze stanowić swoistego rodzaju wynagrodzenie za przygotowanie umowy i w tym zakresie odpowiada definicji opłaty przygotowawczej oraz - przede wszystkim - wynagrodzenia za sam fakt udzielenie pożyczki i udostępnienia pożyczkobiorcy kapitału w określonej wysokości i w tym zakresie z kolei odpowiada istocie oprocentowania. Z uwagi bowiem na określenie wysokości prowizji w relacji do czasu korzystania przez pozwanego z pieniędzy powoda (kapitału pożyczki) oraz sumy pieniędzy postawionej do dyspozycji pozwanego każe postrzegać ją jako ukryte odsetki, co niewątpliwie zmierzało do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. Wniosek ten jest tym bardziej uzasadniony, że w umowie nie ustalono oprocentowania pożyczki, gdyż nie umówiono się o odsetki kapitałowe. A podkreślić należy, iż wysokość wskazanej w umowie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania wynosiła kilkaset procent w skali roku,

podczas gdy roczna stopa odsetek umownych w okresie zwania pożyczki nie mogła przekraczać 12%, zaś po dniu 05.03.2015 r. - 10%.

Uznając więc omówione postanowienia umowne za niedozwolone i wyeliminowując je z praktyki Sąd miał na względzie, iż w sprawie niniejszej zostały łącznie spełnione wszystkie przesłanki ku temu konieczne: umowa została zawarta z konsumentem (co w niniejszej sprawie było oczywiste), kwestionowane postanowienia nie zostały uzgodnione indywidualnie z pozwanym, a jednocześnie postanowienia te kształtowały jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy oraz nie dotyczyły sformułowanych w sposób jednoznaczny główny świadczeń stron.

W tym miejscu podkreślić należy, iż orzecznictwo europejskie stoi obecnie na stanowisku, że Sąd powinien z urzędu uwzględnić abuzywność klauzuli umownej. W orzeczeniu Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C- 397/11, w pkt. 27 i 28 Trybunał podniósł, że „z chwilą, w której sąd krajowy dysponuje niezbędnymi w tym celu elementami stanu prawnego i faktycznego, powinien z urzędu ocenić nieuczciwy charakter danego warunku umownego objętego zakresem zastosowania dyrektywy 93/13 EWG w sprawach nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, i czyniąc tak, powinien usuwać brak równowagi istniejącej między konsumentem a przedsiębiorcą” (podobnie (...) w sprawie C 618-10 pkt. 42-44. (źródło (...)) Nadto w pkt. 2 i 3 wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 30 maja 2013 r. (C-397/11) Trybunał ten jednoznacznie stwierdził, że :

i. artykuł 6 ust. 1 Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że sąd krajowy, który stwierdza nieuczciwy charakter warunku umownego, ma obowiązek, po pierwsze, wyciągnięcia wszystkich konsekwencji wynikających na podstawie prawa krajowego z takiego stwierdzenia bez oczekiwania na wniosek konsumenta w tym zakresie w celu zapewnienia, iż konsument nie będzie związany takim warunkiem, oraz po drugie, oceny co do zasady na podstawie obiektywnych kryteriów, czy dana umowa może dalej istnieć bez takiego warunku.

ii. dyrektywę 93/13 należy interpretować w ten sposób, że sąd krajowy, który z urzędu stwierdza nieuczciwy charakter warunku umownego, powinien w miarę możliwości zastosować krajowe przepisy proceduralne w taki sposób, aby wyciągnąć wszystkie konsekwencje, które na podstawie prawa krajowego wynikają ze stwierdzenia nieuczciwego charakteru danego warunku, w celu zapewnienia, że konsument nie będzie nim związany.

Innymi słowy Sąd krajowy powinien wykorzystać wszystkie możliwe środki, aby z urzędu uwzględnić niedozwolony charakter postanowienia umownego, nawet jeśli konsument tego aspektu nie podniósł na żadnym etapie procesu.

Mając powyższe na uwadze, wobec abuzywności wyżej omówionych zapisów umownych Sąd w pkt. II wyroku oddalił powództwo jako niezasadne w części obejmującej roszczenie o zapłatę opłat manipulacyjnych w wysokości 53 zł oraz prowizji w wysokości 261,60 zł, a także żądanych od kwoty 53 zł odsetek ustawowych. Orzeczenie w tym zakresie wydano z uwzględnieniem brzemienia art. 385¹ §1kc.

W tym miejscu wskazać należy, iż Sąd nie uwzględnił wniosku pozwanego o rozłożenie dochodzonego pozewm roszczenia na raty, z uwagi na ewentualną konieczność spłaty zadłużenia na rzecz syndyka masy upadłości (...) sumy ponad 51.000 zł i (...) im. (...) ponad 64.000 zł, mając na względzie iż zgodnie z przewidującym taką możliwość art. 320 kpc sytuacja taka powinna mieć miejsce jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach. W ocenie Sądu sytuacja tak nie miała jednak miejsca w niniejszej sprawie, gdyż przeczyła temu postawa pozwanego. Jakkolwiek bowiem wielkość i wielość obciążających go zobowiązań kredytowych jest większa niż przeciętna, a przez to trudna, to jednak Sąd wziął pod uwagę fakt, iż uwzględnienie wniosku pozwanego stanowiłoby obecnie niczym nie uzasadnione premiowanie postawy pozwanego, który samodzielnie podjął decyzję o nie dokonywaniu jakiegokolwiek spłaty na rzecz powoda oraz wcześniej pożyczkodawcy. Podkreślenia wymaga bowiem fakt, iż w okresie od dnia uzyskania pożyczki w dniu 21.01.2015 r. (która została zaciągnięta na okres 30 dni) przez czas do dnia zamknięcia rozprawy, a więc przez okres dwóch lat pozwany nie dokonał spłaty z tytułu tego zadłużenia ani złotówki. Stąd też aktualne deklaracje pozwanego, iż dobrowolnie spłaciłby przedmiotowe zadłużenia w ratach ustalonych w wyroku Sąd uznał za gołosłowne.

Trudna sytuacja pozwanego została natomiast uwzględniona w zawartym w pkt. III wyroku rozstrzygnięciu o kosztach procesu, w którym to Sąd na podstawie art. 102 kpc odstąpił od obciążania pozwanego obowiązkiem zwrotu na rzecz powoda kosztów należnych powodowi w wyniku stosunkowego rozdzielenia tych kosztów, z uwagi na częściowe uwzględnienie powództwa. Rozstrzygając w ten sposób Sąd miał na uwadze, iż w chwili obecnej sytuacja majątkowa pozwanego, z uwagi na wielość i wysokość wymagalnych zobowiązań oraz bliską perspektywę utraty dodatkowego źródła dochodu z tytułu pracy w spółdzielni mieszkaniowej przemawia za odstąpieniem przez Sąd od obciążania pozwanego tymi kosztami.